

GUERZ NEVEZ,

*Var sujet ar muntr coumetet var Yoën GRALL,
hostis e Landivisiau, en nosvez an 30 d'an 31 eus
a vis guenveur 1844, gant Louisa EGO, e vreg,
ha Yoën RENAOT, pere zo condaonet d'ar maro,
en tribunal Qemper, ar 4 eus a vis east 1844.*

Var ton GUERZ THEOPHILUS.

RAnnà ra va c'halon gant ar glac'hîr em c'breiz,
RO sônjal peguer stanc eo ar c'hrimou en Breiz :
A boan e zeus c'hoec'h mis d'eur maro cris voel test,
Ma ranger adare güelet memes arvest !

Allas, ô va Doue ! ret eo disclêrya c'hoas
Eun torfet hac a blonch er galonou ar gloas :
Eur c'hrim meurhet eûzus a zo bet coumetet
En kêr Landivisiau.... An oll zo spouronet.

An naovet varnuguent a c'henveur diveza,
Grall a ro eur repas d'e dud gant calz a joa.
Da zeg heur eus an nôz e zeas da gousqet

Leun a gontantamant ha laouen e speret.

An deiz varlerc'h vintin, er gambr p'oet antreet
E cavjot Yoen Grall en e voele lazet
Gant eun tenn fusuil-voe tennet dindan e c'hronch :
An oll voa spouronet; n'ouiet petra da sonch.

Eur fusuil, evit güir, voa var ar gambr ene,
Hac eur ruban staguet eus ar gachen ive;
Qementse a drouble an dud a voa eno :
Na vouient da betra tamal eur seurt maro.

Ar barner eus a beoc'h zo qerqent arruet;
Goude e enclascou en deveus constatet
Penos voa n'em lazet e-unan Yoen Grall,
Ha dre ze ne voa qet da damal da zen all.

Daou zen eus ar justic a zisqennas en ty,
Evit ellout donet da glasq n'em assuri
Var güirionez ar c'hrim, hac e deus decidet
E zoa Grall e-unan a voa en em lazet.

Na gomzet mui nemeus an affer-ze;
Marteze e sönjet e chomje evelse;
Mes lagad ar justic a zo lemm deiz ha nos,
Hac a zell meurbei piz, hep qemeret repos.

Ar brud a red souden en Breiz e peb canton,
Hac a êru memes er guæz eus a Roazon.
Lez ar Roue qerqent a zo bet instruet
Eus an torfet horruhl a bini e comzet.

An uguent a vis meurs, hep na voat o sönjal,
E zoa var lec'h ar c'hrim un avocat-general
Hac eur c'honseiller eus lez royal a Roazon,
Vit en em assuri eus ar pez voa güirion.

An autrones-ze zo chommet uguent devez
E kær Landivisiau gant ar brassa eves
Evit donet a benn eus ar pezh a glasqent,
Hac anfin, goude oll, qeudrec'het mad e voent.

Goude meur a euclaq, ec'h ordrenjont qemer
Louisa Ego, greg Grall, hac er memes amzer
Ivez Yoeu Renaot, dre ma zoant soupçonet
Da veza bet o daou autoret an torfet.

Da brison Montroulez voent qerqent digasset
Evit en tribunal beza interrojet.
Eno en audianç neuze e tecider
O c'hass da gondaoni da dribunal Qemper.

Ar zeizvet varnuguent demeus a vis even
A brison Crec'hjoli o güeljot o tisqen,
Hac e voent cunduet de Guemper d'ar priosn,
Da zepord deiz terrupl o c'hondaonation.

Eur mis just int chommet ebars er prison-ze,
O tepord gant encrez ar moment hac an de
E pere e vije var o stat decidet,
Pe int a voa coupabl p'otramant ne voant qet.

D'al lun, nao varnuguent demeus a vis gouere,
Dorojou o frison a zigor diraze,
Hac e voent cunduet diouc'h-tu d'an tribunal,
Iec'h m'oe digoret an audianç ractal.

Eur foul eus ar vrassa voa eno diredet,
Leun sonn e voa ar zal, an oll a voa goasqet:
An daou accuset zo het qerqent azeet
Var o banc, vis-a-vis d'an autrones jureet.

Ouspen pêvar-uguent test a zo bet clêvet,

Ar pezh a guemeras eun amzer vras meurber.
Seiz devez e zeo zet padet an debatou :
An deiz n'oa qet avoalc'h , ret e voa caout goulo.

Anfin , d'ar bêvar east , da dost da anter-nôs ,
Ar jury a antre..... An oll zo o c'hortos
Gant an eves brassa var an daou accuset
Menos eus ar jury.... Den na vronje ebet.

Chef ar jury neuze en deveus disclêryet
E voa'n daou accuset coupapl eus an torfet.
D'ar maro int o daou condaonet goude ze :
E kaer Landivisiau e collint o bue.

Heur o barnediguez a voa an heur eûsus ,
An heur m'en devoe lec'h ar c'brim qen horrierus.
Ze a dleye laqat anê da gaout sonch mad
Eo anaveet ar c'hrim abret pe divezat.

O clêvet e setang , Renaot rê nebeut câs ,
Mes Louisa a voele gant eur goal glac'har bras.
Lec'h e devoa certen , o sônjal dont d'e bro
Da zouffr dirac an oll an horrupla maro.

Rappellet o deveus d'al lez cassation ,
Mes approuvet eo bet o c'hondaonation ,
Sônjal a reant caout o c'hiraç ouz ar roue ;
Mes penos en obten vit o c'hrim , va Doue!

D'ar meurs daouzec mis Dû , Renaot zo erruet
E kaer Landivisiau , hac er prison laqet ,
Da zeport antronos ur maro horrierus ;
Renaot n'em abandon da vadelez Jesus.

Da unnec heur anter e zeo bet cunduet

Var blacen vras ar foar, e'lec'h ma voa savet
Instrument ar maro, daou vinistr a Jesus
A zisqueze an ên da Renaot maleurus.

An drizec a vis Dû eus ar bloa tremenet,
E d'oa Barba Ropars coumetet e zo'f'et,
An drizec a vis Dû, ar maleurus Renot
E kaer Landivisiau zo pignet d'ar chaffot.

Presantet voe dezàn ar grucifi santel;
Poqat a ra dezàn qent monet da vervel:
« Pardon! ô va Doue; mont a ràn d'ar suppliç,
« Da repara va c'hrim, dre'r brassa sacrific.

Breizis, güir gristenien, c'houi pere a voe test
En kaer Landivisiau eus an horrubl arvest,
Pedit evit Renaot, ma yêlo da repos,
Gant graç un Doue mad, gantàn d'e Varados.

Ar fin maleurus-mâ a d'le dont da laqat
Ar c'hoant da heuillatao peb compagnunez vat.
Tec'hit ouz al luxur, sourcen a vil bec'het,
Bevit honestamant, christenien mad bepret.

Maleurus den yaouanc! perac na c'heus tec'het
Objet eus da youl fall, p'e c'heus hanavezet!
Te voa grêt da ober boneur da oll lignez,
Bremâ vint maleurus bete fin o buez.

Louisa Ego a chom e Qemper er prison,
Da c'hortos partial evit mont da Roason,
Ar c'braç eus e buez vo eno dei lennet,
Iac e Landivisiau goude-ze exposet.

E lec'h souffr ar maro, vit e c'hondaonallon
E tremeno ar rest e buez er prison.

Eno' c'hello' s'ñjal peguement maleurus
E zoar, d'en em bellat demeus hent ar vertus.

Ur bobl niverus bras a voa en em rentet
Var blacen ar suppleç; mes pa zint bet qu'ittet,
Un dristiguez vras o laqe en glac'har!
Allas! güelet a rent cass Renaot d'an douar!

Istre vit ar bobl-ze a voa en em gavet,
E voa ouспен ze c'hoas eno en em rentet
Archerien Montroulez, Castel ha Landerne,
Hac antef-cant soudard a voa ive ene.

Pa güitäs ar prison a Guemper e c'houlen
Pelec'h e voa Louisa, hac hi deuje souden.
Ar bëlec a respont: Louisa zo graciët;
Hac ar paour qez Renaot en deveus lavaret:

O Doue, va C'houer, m'ho suppli ma teuyo
D'en em gonvertissa ervad Louisa Ego;
Graç ma teuyo d'ober ur binijen güirion
Ha ma ello ouzoc'h obteni ar pardon.

Person Landivisiau, leun demeus a angen,
A adress en ilis da Zoue e beden
Evit ar maleurus, pa zea d'ar maro:
Ehor ra vo dezàn e pévar c'horn ar viô.

Un dristidiguez vras a eljot remercout
Var bisajou an oll diredet a bartout:
Oil e clémet Renaot; pep den a greiz calon
A implor eytàn ouz Doue ar pardon.

FIN.

RECIT

*Eus an darvoud meurbet horrubl digüezet e
Montbouton, tost da Bedford, en nosvez an 10
d'an 11 eus a vis gouere diveza, 1844.*

Var ton : DEOMP-NI OLL BREMA.

DEUT oll da zelaou, me ho ped,
Eun darvoud horrubl arruet
Tost da Belford, e Montbouton,
A ra spouroni ar galon.

Eur gorventen avel eûzus,
Cuezet var tenipl santel Jesus,
A vranl an ilis en antier,
Hac a lanç an d'ocn en êr.

Neuze ezeo en em dolet
Er pêvar c'horn eus ar vêtet,
Gant eur fulor eus ar vrassa,
Hac eun drous eus ar spontussa.

An oll beziou zo diframmet,
Ar c'horfou en êr zo stringet:
Eun horrol vije beza test
Demeus eur c'hen horrubl arvest.

Pa deuas an deiz da darza,
Voa eur foul vras eno dija.

Eur c'hri fors a leusqet dre oll ,
O velet qen terrubl horrol.

Güelet a rêl a bep costez
Corfou hac a voa en o fêz ,
Memprou distag , ha relegou ,
A sclasse an oll galonou.

Autoriteou eus ar guær
En em gavas en bêr amzer
Er vêred , a voa disfontet ,
Hac a rente an oll spontet.

Eus a bep tu voe digasset
Gant soign hac ar brasa respet
Relegou paour an dud maro
Da veza entêret eno.

Anfîn , gant soign ar gristenien
Gouscoude e teujot a ben
Da ellout dont da repari
Dizurz horruhl an tempest cri.

Mes , daoust m'eo eno reparet
Ha qempennet oll er vêred ,
Atao e teuy sonch er memôr
Un arvest qer leun a horrol.

Breizis oll , christenien güirion ,
Pedomp Doue a greiz calon
Na vezo biqen hor brô test
Demeus eur c'hen horruhl arvest.

FIN.

E Montroulez , eus a Imprimeri LÉDAN.